

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hírlapban átvéve:
 Egy évre — 16 kor.
 Helyben kézbe adva:
 Egy évre — 20 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
 Szombat napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megvásárlását nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 8. sz. 2. em.

NAGYVÁRAD, június 16.

Aratási kilátások.

(K. Ö.) A termés-kilátásokról szóló jelentések alapján el lehetünk készülvén arra, hogy Magyarországnak az idén rossz termése lesz. Ez hivatalos és magán jelentések alapján megállapítható. Az első riasztó hír a buza-terméshiányt 11—12 millió mmban állapította meg a múlt évi terméshez képest, a későbbi hírek már 22—23 millió mm. hiányról szóltak. És ha ezek a hírek talán túlzottak is, annyi bizonyos, hogy a kilátások nagyon rosszak.

A O. M. G. E. pedig, tekintettel a rossz termésre sürgősen megkereste a belügyminisztert, hogy a beruházási kölcsön terhére még ebben az évben folyósítható munkák, különösen a rossz terméssel sújtott megyékben megkezdessenek. Már pedig, ha ilyen körülmények között, mint a milyen az O. M. G. E. is beismeri, hogy rossz termésre van kilátásunk, akkor csakugyan baj van.

A börze pedig, az ország közgazdaságának regulátora, vigan evez azokban a vizekben, melyek az aratás elértékteleltetésének levezető csatornáit. A külföldi olcsóbb árakra örömmel reagál, a külföldi szilárd árakra azzal az esővel felel, mely végre valahára megjött, de amely már a gabonaféléken nem sokat javít és az árak lemorzsolódnak.

És ha már el nem tud zárkózni a világos tények előtt és kénytelen beismereni a rossz kilátásokat, akkor újabb

praktikákhoz folyamodik. Előrántja a készleteket és azt mondja, van 14—15 millió mm. buzakészletünk, mely átmegy a jövő évi buzakampányra, tehát nincs ok a busulásra. Le az októberi buzaárakkal. És minthogy a börzespekulánsok 90%-a baissera spekulál, nem lehetetlen, hogy rossz termés mellett is hitvány árakat fogunk jegyezni. Honnét veszik elő a készleteket? ki őrzi azokat ellen? tehát mily tényezőt játszhatnak azok az új buza időszak áralakulásában? — azt nem tudjuk, de annyit minden elfogultság kizárásával is látunk, hogy a börze mindig talál okot, melylyel az árak lemorzsolását indokolni látszhatik.

A kereskedelmi miniszter pedig csak a napokban irt köszönő levelet a börzetanácsnak, dicsérettel emlékezve meg arról a buzgóságról, melylyel a börzetanács az ország közgazdasági érdekeit a szívében viseli. Kár volt a papirosért.

Mi sem azt mondjuk, hogy a buza-nak ilyen meg olyan magas ára legyen, mert figyelemmel kell lennünk a fogyasztók millióira, de tiltakozunk azon machinációk ellen, melyek illetéktelen árlemorzsoló tényezőkkel dolgoznak és tönkreteszik az ország közgazdaságát.

Mert arról van szó. Ugyebár, ilyenkor mindenki szívszorogva várja az aratást. Állam, megye, község, egyházak, hivatalnokok, ipar és kereskedelem az aratás eredményétől várják boldogulásukat. Az idén pedig rossz aratás lesz. Lássuk be valahára, hogy a mezőgazdaság nálunk az első közgazdasági tényező, melyet nem szabad alárendelt szerepre

utalni, hanem minden rendelkezésre álló eszközzel életképesse kell tenni. Vámpolitikával, tarifapolitikával, vizszabályozással, csatornázással, pénzügyi politikával stb. A rossz aratás rossz közgazdasági évet jelent. Mégsem tesszük azt, ami az aratás elértékteleltetését megakadályozhatná.

Mily kilátásaink lehetnek?

A félmilliárd korona hadügyi költségvetés és a három és félszáz millió korona beruházás első részletét az ideiglenes esztendő viselje. A tavalyi ex-lex miatt hátralékban maradt közadókat is az ideiglenes esztendő viselje. Hát az ideiglenes adót!

De élni is kell, ruházkodni is kell, habár rongyosan is, a földet el is kell vetni. Az ideiglenes költségvetés csak látszólagosan nem deficites, a jövő esztendői bizonyosan az lesz. És bizonyos apathia vesz erőt a lelkeken, mely közönyvel tekint a készülődő események elé, melyek fokozott mértékben követelnek pénzt és véráldozatot a nemzetől.

Mit használ, ha mindezekért a rossz közgazdasági és politikai rendszert tesszük felelőssé, ha meg nem embereljük magunkat, hogy oly irányt adjunk a köz-kormányzatnak, melynek első sorban a magyar nemzet gazdasági és politikai boldogulásával kellene törődnie.

A karthauziak ügye.

Párisból jelentik: A kamarának a karthauziak ügyének megvizsgálására ki küldött bizottsága tegnap éjjel ülést tartott, amelyen Combes

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Elveszett és megkerült angyalszárnyak.

Írta: CATULLE MENDÉS.

Palos-sziget királyának a fia egy szép nyári reggelen egyedül sétálván a hóban — mert Palos-szigeten nyár derekán, ragyogó napsugár mellett is havazik s a fehér, de nem fagyasztó hópolyhek lerakodnak a jászmin és orgona buján virító ágaira — a földön valami gyémánt s ezüsthényben ragyogó tárgyat pillantott meg, a mely úgy rezgett, mint a hárfa húrjai, melyek a zenész ujjai alól csak az imént szabadtak fel.

Ha kisebb volna, alakja után, a hajnal harmatgyöngyeivel borított, kitépett galambszárnyak néznéd, de nagy, azurba játszó, bizonyosan a paradicsomból alá hullott, megtépett tollu angyalszárny. Ebben nem lehetett kétség.

A királyfi a ragyogó tárgy láttára bus gondolatokba merült! Eh! végre is valami égi hírnök, talán a sötétség szellemével vívott harcában, vagy a pokol szelének egy csapásától találva vesztette el a szárnyait!

De bármint legyen a dolog, most nagy bajban lehet.

Milyen megalázás, milyen bánat gyötörheti, hogy azokon a táncszestélyeken, melyeken a tizenegyezer szüz legbájosabbjaival tánczolnak, kigunyolják égi fivére, mert rosszul járja a keringőt — hiszen sánta! Sánta? Bizonyára. Minthogy nem vérből és húsból valók, hanem szárnyakkal bíró tiszta lelkek, az angyalok nem lábaikkal sánták, hanem szárnyaikkal.

E valószínű fájdalomra gondolva merült bus töprengésbe Palos-sziget hercege. Szánalom s részvétellel eltelve, nem tudta megérteni azt az eszmét, hogy egy cherubin, vagy szerafin hasonló legyen oly szárnyaszegett galambhoz s elhatározta, hogy ezt a fehér, gyémántos, ezüstös s remegve vergődő tárgyat visszaadja annak, aki elvesztette.

Amde könnyebb volt ezt kigondolni, mint végrehajtani! — Hogyan lehet megtalálni azt az angyalt, a ki a szárnyai miatt bánkodik? Nem lehet a Paradicsom-kertbe minduntalan belépni, amikor akarnánk! Kifüggeszteni az egész királyság valamennyi városában, hogy az, aki elvesztett valami értékes tárgyat, visszakaphatja a királyi palotában: hasztalan fáradság lenne. Az angyalok nem szoktak az utcákon sétálni, mint az emberi pillangók. A fiatal herceg tehát nagy zavarban volt.

Aztán elgondolta, hogy jó lenne tanácsot

kérni attól az apró teremtestől, akit, szülei akarata ellenére, a szerelem hatalmával eljegyzett magának. Az erdővéd leánykája volt. A szárnyat hóna alá fogva, elindult a leányka fölkeresésére.

Megtalálta az erdő szélén, nem messze lakásuktól.

— Ah! édes szívem, — mondá, — szomorú ujságot hozok neked.

— Miféle, ha szabad tudnom? — kérdé a leányka.

— Egy angyal elvesztette az egyik fehér szárnyát.

A leányka elpirult, de nem látszott meglepettnek.

Mintha már tudott volna erről a kellemtelen eseményről. Es midőn a herceg hozzátévé: »El vagyok határozva, hogy visszajárok,« lehunyta a szemét még jobban elpirulva.

— Edes szívem, — folytatá — egyedül te tudhatsz utba igazítani, hogyan kezdjek ehhez a nehéz feladathoz. Te olyan szép és ártatlan vagy, hogy az összes égi szellemek találkat adnak nálad, nappal gondolataidban, éjjel álmodban. Lehetetlen hát, hogy őket hallva, ne értesültél volna róla: mi történt egyikükkel?

— Ugy van! — mondá — ismerem eze-

miniszterelnököt hallgatták ki. Ismételte a kamarában az ügyre vonatkozólag tett nyilatkozatait és behatóan szótartotta az ismert tényeket.

Bebizonyította a fia, Combes Edgar ellen emelt vádak tarthatatlanságát, hogy ez lépéseket tett volna a karthauziaknál és kijelentette, hogy Lagravé nem volt tudatában küldetése elvetendőségének, melylyel fiánál, a belügyminiszterium vezértitkáránál eljár. Lagravé utóbbival közölte, hogy más személy volt megbízva a Combes Edgarnál való eljárással, neki azonban nem volt mandátuma, Erre kihallgatták Millerandot, aki kijelentette, hogy a karthauziak ügye épp oly zavaros, mint amilyen jelentéktelen.

Soha sem hitte, hogy Chaberdnek nem volt köze az afférhoz. Millerand a két millió dolgát csak annyira ismerte, amennyire Lagravé említést tett arról. Mikor Lagravé közölte vele, hogy Combes Edgar fel akarja keresni, hogy az ügy folyását illetőleg informálja, a dolog igen tisztának tetszett neki és annak nem is tulajdonított fontosságot.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 16.

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat.

Tisza István gróf betérjesztli az állami számszék két jelentését.

Elnök Perczel Dezső bejelenti, hogy Nagy Sándor egy sürgős interpelláció elintézésére nyert engedélyt.

Következik napirend szerint az

indemnitás.

Lengyel Zoltán: Támadja az ellenzék, a politika terén történt visszahanyatlás miatt. Annakelölte senki nem volt Tisza hiva, ma úgy látszik mindenki.

A hosszas küzdelemből csak Tiszát nyerte

az ország, — ha ugyan nyereségnek nevezhető.

Ballagi Aladár: Ugy is van!

Lengyel Zoltán: Jó lesz ott kevesebbet beszélni, mert véletlenül ismételnél találnám a folyosói kijelentéseket, amikor azt mondták: »Csak csináljátok tovább, hogy az a kutya Tisza valahogy a nyakunkra ne jöjjön.« (Mozgás a jobboldalon. Felkiáltások: Nevezze meg!)

Lengyel Zoltán: Nem nevezem meg. Nagyon sok időbe kerülne! A katonai eredmények nem egyébbé történtek csak hogy jobban kizsároljanak bennünket. Birálja a jobboldalt, amiért tétlenül nézi az ország gazdasági tönkretételét.

Ha a kormány nem iparkodik a kiegyezés megkötésével, s az autonóm vámtarifa előterjesztésével tönkre megyünk, a magyar nemzet megerősítését nem engedik Bécsből, ahonnan állandóan utasításokat adnak a hazafiatal javaslatokra.

A miniszterelnök azt mondta, hogy Bécsből függetlenül terjeszti elő a javaslatokat a kormányok eddigéig is függetlenül terjesztettek elő. Mintán azok mind hazafiatal javaslatok voltak, tehát Tisza következtetései szerint elődei hazafiatal, hitvány kormányok voltak.

Elnök csenget, figyelmezteti a szónokot, hogy ne hassenáljon inparlamentáris kifejezéseket. (Zajos tiltakozás a szélsőbalon). Bocsánat, az elnök hivatott megítélni a tanácskozási hangot, de furcsán nézne ki a parlament, ha a képviselők értelmisége szerint volna meg itt a tanácskozási hang.

Lengyel Zoltán: Erős küzdelemre szólítja fel az ellenzék, mert itt az ideje már, hogy újabb szabadságharczsal kivívjuk jogainkat Bécsrel szemben. Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos helyeslés a balon).

Elnök: Lengyel Zoltán beszédje elején azt mondta, hogy a parlament egy része hitvány, ezért a kifejezésért rendreutasítja.

Buzáth Ferencz: A kormány, a helyett, hogy a nemzet megmentésére sietne, tettekben és beszédekben egyaránt romlására tör. A jelen kormány rövid nyolcz havi működéséből is kivehető az, hogy nem észszerű politikát folytat, csupán félrevezető szándékkal van eltelve. Ilyen kormányval szemben nem lehet bizalommal viseltetni és éppen ezért a kormányzatot is meg kell nehezíteni. Minthogy a kor-

mány egyik kormányzati eszköz, nem szavazza meg a javaslatot. Az obstrukciónak okvetlen ki kell törnie, hogy lehetlenné tétessék az ilyen kormánynak a kormányzása s a jelen esetben meg éppen indokolt is.

Ezután elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Eötvös Károly beszéde.

Eötvös Károly sohse látta a legközelebbi jövőt oly veszedelmesnek, mint ma. Meg akarja korrigálni a kormányelnök politikáját, de előbb Simonyi Semadam Sándornak felel, aki azt mondta, hogy ez a nemzet is sokat vétkezett a Habsburgok ellen.

Madarász József: Mert megválasztotta őket.

Eötvös Károly: Oly tanokat hirdetni, hogy a nemzet vétkezett és bűnhődött, nem szabad. E nemzet mindig becstelen volt és hibáiban is imádni kell. (Tetszés a szélsőbalon.)

Ezt el kellett mondania, mert tegnap Tisza is olyasfélét mondott.

Attérve a miniszterelnök tegnapi beszédére, reflektál a hadügyi többkiadásokra, s összevetvén a különböző kiadásokat, úgy látja, hogy körülbelül ezer millió állandó kiadásokra van kilátásunk. Azt kérde, a magyar faj fenntartására kell-e ez a roppant kiadás? Ez a kiadás, mely német hadseregre, német külképviseletre, csupa német dologra kell? Ezt rosszul indokolta meg a miniszterelnök. A miniszterelnök tegnap a hadügyi kiadások emelésére a statisztikát hitta segítségül. Ez az utolsó dolog, ha egy kormányzó férfi a statisztikát kéri segítségül. Ez a gyöngye agyu, kitudásu emberek segítése. (Derűtlenség.) Mert a statisztikát úgy állítják össze, ahogy akarják. (Derűtlenség.)

Hock János: A statisztika azoknak esze, akiknek nincs.

Eötvös Károly: Majd én megmondanám, hogy emelkedtek a kiadások, de mivel ez nagy munka volna, inkább nem beszélek róluk. (Derűtlenség.)

A statisztikai hivatal többbe kerül, mint minden főiskola. S mire való ez? O tudja hogy mint készül a statisztika. S a miniszterelnök előáll most a statisztikával, hogy 4 százalékkal emelkedtek a nemzeti kiadások. Nem, nem a nemzeti, hanem az osztrák kiadások emelkedtek.

ket a dolgokat, a mennyire lehetséges s tudom, hogy épen az én őrangyalom az, ki egyik szárnyát elvesztette.

— Valóban! a te őrangyalod!? Csodálatos véletlen. Mondd el nekem kérlek, hogyan esett meg veled ez a szerencsétlenség?

— A te hibád által: erről biztosítalak! Emlékszel arra a sétára, melyet együtt tettünk, valamelyik este a citromfák alatt, a mikor a csillagok úgy rezegtek, mint arany gyümölcsök?

— Hogyan feledtem volna azt el? Az volt az az est, a mikor te először engedted meg, hogy ajkammal arcodat érintsem s azóta olyan illatos az ajkam, mintha rózsát ettem volna.

— Igen, az este egy csókot adtál s az a milyen édes volt nekem, olyan kegyetlenül érintette őrangyalomat, aki az ágak között kísért, hogy figyelmeztessen s védelmezzen. Egyik szárnyra eltűnt, mialatt te elhalmoztál gyöngédségeddel.

— Képzem, hogy őrangyalod így megbénítva, mennyire el van keseredve.

— Sokkal jobban, mint a mennyire elképzelhetnéd.

— Megcsönkítva, megbénítva, képtelen arra, hogy akkor térjen vissza az égbe, a mikor őhajtaná, vigasztalhatatlan s egyre sir. Es én úgy sajnálom, hogy rólad nem álmodhattam, nem hagyott aludni jajveszékésével.

— Fontos dolog hát, hogy mindenáron

visszaadjuk a szárnyát! Nem bántódom már a rossz fölött, a mit okoztam, de őhajtanám megtalálni a módját, hogy hogyan tehessem azt jóvá.

— Azt hiszem, van egy — suttogá a leányka.

— Oh, mondd, mi az, mi az?

— Hát szükséges volna (s itt oly halkan beszél, hogy alig hallottam szavait.) Szükséges volna, hogy visszaállítsák a szép citromfák alatt tett séta előtti állapot. Őrangyalom elvesztette szárnyát, mert te nekem csókot adtál; visszakapná kétségen kívül, ha . . .

— Ha . . . ! folytatd, kérlek, folytatd!

— Ha én azt neked visszaadnám!

E szavakra remegve s szégyenpírral arczán olyan volt, mintha rózsává változott volna; s mikor a herceg feléje közeledett, elragadtatva a módtól, melyet a lányka kitálalt, elfutott az ágak között, magára hintve azokról a nap sugaraitól gyémánt s aranyfényben csillogó harmat cseppeket.

A királyfi utána futva, utólrerte, leültette egy mirtus tövébe, a mely nagyobb volt, mint egy nagy tölgy. Itt, az erdő homályában, a fészkek csendje közepette, a melyek elhallgattak, hogy halljanak, térdén állva beszélt hozzá, mint a hogy a templomban imádkoznak.

— Oh, hogy szeretlek! Oh hogyan imádlak!

miért futsz hát e szavak előli Aztán mondott neki édes dolgokat. Mennyivel boldogabb lennék én, mondá, mint a virág, melyet a lepke felkeres: mennyivel boldogabb lennék, mint a levél a vadgalamb tollainak érintésére, ha ajkad, ah! a te ajkad! érintene lehellel!

A leányka nem felelt, elfordította fejét: nem akarta látni azt a kedves arcot, melyre őh! oly örömmel lehelve reá egy hosszú csókot.

A herceg busan folytatta:

— Milyen kegyetlen vagy, hogy nem akarsz arczomra egy csókot adni! Erteném, hogy megtagadod tőlem azt a mérhetetlen örömet, a miért úgy esengek, ha csak rólam volna szó, a kit te nem szeretsz annyira. De, óh kegyetlen, nem gondolsz őrangyalodra, a ki siratja fehér szárnyát? Feleded, hogy nekem visszaadva a csókot, neki visszaadod a szabad repülést a felhők paradicsomának csillagai között? Ah; a szegény! Ha már nem érzesz irgalmat irántam, légy irgalommal ő iránta s szánd el magad, tégy engem boldoggá, hogy ő legyen az!

Valószínűleg ezt megfontolva, engedett a leányka. Ugy gondolta, hogy kötelessége beleegyezni egy ember boldogságába egy angyal boldogságáért: és lassan, azzal a vonakodással, a mi annyira felfokozza a vágyat, ajkai közeledtek a rózsás fiatal arcához. Aztán rátapadtak. Az ágak megrezdültek. Az angyal röpült el örvendezve, fél szárnynyal.

A miniszterelnök a szabadelvűséget is védelmezte.

O is szabadelvű, de ebből a szabadelvűségből, mely mindent a király kegyéből kér, nem kíván. O a nemzeti szabadelvűség, a nemzeti fejlődés híve. (Tetszés a balon.)

Interpelláció a telepésekről.

Az ülés után

Nagy Sándor dr, a nagylaki kerület Kossuth-párti képviselője sürgős interpelláció alakjában szóba hozta az arad—pécskai kincstári uradalomhoz tartozó telepítvényes községek ügyeit, kérve a földmivelésügyi minisztert, legyen tekintettel a telepések nyomoruságos helyzetére és az folyó bírói végrehajtásokat szüntesse be, nehogy sok ezer család földönfutóvá legyen. Az interpelláció, amelyet a képviselő szimpatikus meggyőző érveléssel előadott, ekként hangzik.

Interpelláció.

a magyar kir. földmivelésügyi miniszter urhoz a kincstári telepések ügyében és az ellenük fogatatosított végrehajtási eljárás tárgyában.

1. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy az aradi kincstári ügyészség a Csanád- és Aradmegyékben levő telepítvényes községek telepés lakosai ellen végrehajtást vezetett, ingókat lefoglalta, ingatlanokra árverést tüzetett ki, a termésre zár-gondozási bevezetést rendeltetett el?

2. Szándékozik-e a t. miniszter ur a végrehajtást felfüggeszteni, az ingókat a zár alól feloldatni s az árveréseket és a zárlatot beszüntetni?

3. Van-e tudomása a t. miniszter urnak a telepések panaszairól, amelyek szerint képtelenek a váltság-tőke-tartozás iránti kötelezettségüknek eleget tenni, miután földjük hozadéka nem elegendő ahhoz, hogy kötelezettségüknek megfeleljenek, másfelől pedig, miután a magyar kir. kincstár nem járt el méltányosan és helyesen a végleszámlás megejtésénél.

4. Szándékozik-e a t. miniszter ur a telepések panaszait és óhajait tanulmányozás tárgyává tenni s azok megvizsgálására a helyszínére miniszteri kiküldöttet rendelni?

A keletázsiai háború.

Minden ellenkező jóslattal szemben az összes jelek arra mutatnak, hogy Port-Arthur a kapituláció előtt áll. Orosz részről hangzik ugyan a jelentés, hogy a város és az erősség körülbelül másfél esztendeig el van látva eleléggel és a helyőrség is mindenre el van szánva, hanem aligha felel meg a valóságnak. Kínai menekültek beszélik, hogy a helyőrséget az éhínségtől most már csak a malmok mentik meg, amelyek a raktárakban lévő buzát egymásra örlik és így kenyér még most van. Azonban, hogy mennyi ideig lesz ez elég, azt nem tudják, de nem hiszik, hogy sokáig lesz elelégük az orosz katonáknak. Ami pedig harci kedvüket illeti, arra nézve megbízható adatok nem igeu vannak. Egybehangzó jelentések szerint Stössel tábornok mindent elkövet. hogy hadseregének hangulatát emelje. Térzenével vidítja fel katonáit. Mindennap beszédet intéz hozzájuk és a beszéd végén kérdést intéz hozzájuk. hogy készek-e élet-halál harcra menni a japánok ellen a csárért és hazáért? A felelet mindig egyhangu, hogy igen. Nincs is kétség benne. hogy az orosz katonák vitőzül fognak harcolni, ha rákerül a sor. De Stössel is, a helyőrség is tudja, hogy a japánok tulerővel nyomulnak Port-Arthur elé és ha eseleleg éhínség lesz, a harci kedv tetemesen lelohad. Már is érkeznek jelentések, hogy a katonák csak fél és háp

romnegyed porciót kapnak naponkint. Azonkivül egy minden oldalról körülzárt hadsereg hangulata is napról-napra változhatik. A szárazföldön pedig egyik csatát vivják a másik után, a melyek mind nem döntő jelentőségűek ugyan, de rendszerint a japánok győzelmével végződnek. A Vafangku mellett vívott csata melyről ma bővebb hírek érkeztek, szintén nagyon komoly volt. Báró Stackelberg tábornoknak a csárhoz intézett jelentése elég homályos ugyan, de mégis meg lehet érteni belőle, hogy az oroszok súlyos vezteséget szenvedtek, ha meg is tudták tartani hadállásukat. Minden jelentés abban kulminál, hogy nagyon komoly események előtt állnak a hadviselő felek, hogy az események már most gyorsan fogják követni egymást.

Előkészület a csatára.

London, június 16. A Reuter-ügynökség Kuroki tábornok főhadiszállásáról a következő táviratot kapta: Ma jelentik, hogy az ellenség Fuzán előtt számszerint erősen gyarapodik. Mindkét hadakozó fél hagserege közeledik egymáshoz. Csátát várnak. Az első japán hadsereggel e hó 12-ike óta nem volt csata. Azon a napon két orosz századot Vétanából elkergettek, mialatt az oroszok husz embert vesztek. Az oroszok kis csapatokkal a következő pontokat szállták meg: Tungjensu városát a liaotungi uton, Simingcsut a lieutsvangi uton, Simingcsut a lieutsvangi uton és Sant-siatsut a haicsengi uton,

Orosz hajók feltünése.

Köln, június 16. A Köln. Ztg. jelenti Tokióból 15-éről: Kamimura tengernagy három orosz hadihajóra bukkant, melyek a csuzimai szorosban küzdöttek és valószínűleg a vladivozstoki hajóhadhoz tartoznak.

Port-Artur helyzete.

Csifu, június 16. Egy ideérkezett orosz kereskedő kijelentette, hogy Port-Artur el van látva készletekkel. 9000 darab vágómarha van ott. Ama czég, melyhez az illető tartozik a kormánynak rövid idő előtt 90.000 font beszótt húst szállított. Más czégek is szállítottak élelmiszert a városnak. A kereskedő a Port-Arturban lévők számát 50.000-re becsüli.

A váradi püspök bérmauton.

A meleg napok ellenére a fáradtság legkisebb jele nélkül végzi tovább kiváló főpásztorunk bérmakörutját. Tegnap mint jeleztük, Magyar Csékén járt dr. Szmrecsányi Pál püspök, hol szintén sokan részesültek a bérmálás szentségében. A község fel volt lobogóva, s a főpapot, ki Tenkéről 8 óra előtt érkezett meg gyönyörű négyes fogatán, Gáll István plébános fogadta, az egyházközség élén. Azonkivül megjelent a fogadásra a község előljárósága is. Az üdvözlésekre a főpásztor szeretetteljes szavakkal válaszolt. Majd bevonultak a templomba, hol a főpásztor O Excellentiája csendes misét majd szent beszédet mondott. Azután a jelentkezőket a főpásztor O kegyelmessége megerősítette hitükben. A templomi ünnepe után a plébániára vonult vissza a főpásztor kíséretével

s itt több tisztelgőt fogadott. Délben Korda Antal földbirtokos, kegyur adott a főpásztor tiszteletére diszebedet, melyen lelkesen ünnepelték az egyházfőt.

Még tegnap délután fogatán elutazott Csékéről Belényesbe a püspök ur O kegyelmessége, hol ma lesz bérmálás. Belényes községe fényes fogadtatásban részesítette a főpásztort.

A Járás határánál Horváth Endre belényesi főszolgabíró üdvözölte az érkező egyházfejedelmet, aki rendkívül szívesen fogadta a főszolgabíró üdvözlését. Pakola községig elébe ment az érkező főpásztornak Dr. Radu Demeter gör. kath. megyés püspök. Itt Szmrecsányi Pál dr átszállt püspök társa fogatára s azon ment be Belényes városába.

A belényesi határszélén a róm. kath. hitközség nevében T. Thúry Ignác hitközségi elnök, kir. közjegyző üdvözölte a püspököt, ki rövid, de szíves szavakkal válaszolt az üdvözlésre. A város szélén az előljáróság és a tisztviselői kar tisztelgett. Illés Albert főbíró mondott itt üdvözlő beszédet.

Innen kezdve sűrűn fellobogózt és szépen diszített utcákon vonult a menet a róm. kath. templom elé. Dr Radu fogatát, melyen a róm. kath. főpásztor érkezett, 29 kocsis követte.

A templom előtt egy diszesen hevenyészett oltár állott. Itt a püspök karinget és stólat öltött, bement a templomba, néhány percig adorált s aztán elhagyta a templomot.

Kivül a gimnázium ifjusága állt kétoldalt zászló mellett hosszú sorfalat egészen a gör. kath. templom bejáratáig, ahol is Antal Agoston gör. kath. plébános fogadta baldachin alatt érkező püspökünket, kezében feszület, melyet a főpásztor áhitattal megcsókolt. A baldachinumot a város négy intelligens fiatalembere vitte. A püspök itt is be ment a templomba, imádkozott, majd megáldotta a népet.

Kijövet a templomból, Buteán János igazgató tanár tolmácsolta meleg szavakkal a gimnázium tanári karának üdvözlését, melyre kegyelmes főpásztorunk igen szívesen válaszolt.

Ezzel a püspök ur O Excellentiája kíséretével dr Radu Demeter g. kath. püspök palotájába ment, hol rövid időre lakosztályába vonult vissza.

Majd a tisztelgő küldöttségeket fogadta, így a r. kath. hitközség, a g. kath. klérus, a g. kel. hitközség, a községi előljáróság, a gimnáziumi tanári kar, az állami polgári leányiskola, önkéntes tűzoltóegylet, olvasókör, stb. tisztelgését.

Este szük körben vacsora volt Radu püspöknel. A bérmálás ma, pénteken reggel lesz. 145-en vannak a megbérmálandók. Délben fényes diszebedet ad Radu püspök Szmrecsányi püspök tiszteletére, a ki aztán Rézbányára utazik.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközséghez, mindazokhoz, akik elveiniket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becstülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a község bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a leg-

nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Czelünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiából.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolják, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Június 18. Katholikus jumiális a Püspök-fürdőben.

* **A bor- és husfogyasztási adó átengedése.** Programbeszédében annak idején nagy hangon hirdette gróf *Tisza István* miniszterelnök, hogy tervbe vette, miszerint a városok helyzetének javítása céljából a bor- és husfogyasztási adók jövedelmét átengedi a városoknak. A bor- és husfogyasztási adókra vonatkozó 1901. évi törvény a jövő évben lejár s most alkalma van a miniszterelnöknek, hogy beváltsa ígéretét. Mint értesülünk, *Lukács Odön* Nagyvárad város adóügyi tanácsnoka memorandumot készít és azt betervezi a városi tanács, illetve a közgyűlés elé. A memorandum célja az, hogy a miniszterelnököt figyelmeztesse a város ígéretére s kérje a bor- és husfogyasztási adó átengedését a városoknak. Hasonló eljárásra az összes városokat felkérnék. Ha sikerülne a kérdés kívánatos megoldása, mintegy 60.000 korona évi bevétel jutna e czimen Nagyváradnak. Nagyon reánk férne ez az állami segítség.

* **Uj rend a városnál.** Evék óta kísért a városházán, hogy behozzák a délelőtti hivatalos órákat Nagyvárad városánál. A városi tanács tegnapi ülésében kimondották, hogy július 1-től szeptember végéig próbaképen reggel fél 8 órától déli fél 2 óráig lesznek a hivatalos órák. Minden ügyosztályban azonban délután inspekciós rendszer lesz, amelyet a tisztviselők felváltva teljesítenek. A rendőrség bünyügyi osztályánál természetesen nem lehet keresztülvinni a délelőtti hivatalos időt. A bizottsági ülések

délutánonként lesznek. — Előzetesen nem akarunk a kérdésben irni, mert annyiszor kimutatuk már, hogy a városi közigazgatásnál minden ügyosztályban nem tartjuk keresztülvihetőnek a hivatalos órák délelőtti szorítását a *közönség érdekeiből*. A város közigazgatását nem lehet sem a pénzügyigazgatósággal, sem a megyével, vagy pláne a postaigazgatósággal összehasonlítani, mert a városnál a szóbeliség a fő. Ezuttal nem ismétljük mind azokat a fontos indokokat, amelyek ellentmondanak a délelőtti hivatalos időnek; — a három hónapi próba, — és a felszínre kerülő panaszok meggyőzik három hónap alatt a polgármestert s a városi tanács mindazon tagjait, akik a közönség érdekeit is figyelembe veszik, hogy a városnál a délelőtti hivatalos órábeosztás a közönség érdekeivel ellenkezik. Nézetünk szerint nem a délutáni szünetre van szüksége, hanem tisztességes megélhetést biztosító fizetésre. Ez a mire elsősorban törekedni kellene a tanácsnak. A délutáni szünet helyett pedig a vasárnapi szünetet biztosítsák, inspekciós rendszerrel a városi hivatalnokoknak.

* **Elemi károk és adóelengedés.** Most, midőn a legtöbb gazdát mély gondok környékezik, hogy miből fogja a rossz termés folytán költségeit fedezni, czélszerűnek látjuk a gazdaközönség figyelmét felhívni az 1883. évi XLIV. törvényczikk 49. §-ára, hogy elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben mikor van adóelengedésnek helye. Az elemi csapások közé soroztatnak: a) Jégeső, árvíz s tűz. b) A terményeknek rovarok általi elpusztulása nagyobb kiterjedésű egész dűlőket magukban foglaló területeken. c) Szántóföldeknel adóelengedésre igényt nyújtó elemi csapás a rozsdá is. (Pénzügyi bíróság 1482. sorszámu határozata.) d) Folytonos esőzészől származó árvíz szintén elemi csapást képez, a földadó leírása iránti kérvény akkor nyújtandó be, midőn az ár legnagyobb fokát elérte. (Pénzügyi bíróság 327. sorszámu határozata.) e) Tartós szárazság, mely egész dűlőket magában foglaló nagyobb területeken a bevetett földeknek termését oly módon és időben semmisíti meg, hogy a megkárosított földek azon évben már újabb veteményezés által jövedelmezővé általában nem tétethetnek.

* **Meggyeggyülés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap folytatta a tárgyszorozatba felvett ügyek tárgyalását. *Beöthy László* főispán elnöklele alatt. A bizottsági tagok közül alig egy néhányan jelentek meg s inkább csak a tisztviselők voltak jelen. Az összes ügyeket elintézték s a két napos közgyűlés véget ért.

* **Nincs vevő.** A városi villamosmű üzembe hozatalával, feleslegessé vált az a villanyos berendezés, amely ezelőtt a Szigligeti színháznak szolgáltatva a világító áramot. A jókarban levő teljes berendezést Nagyvárad városa elakarja adni, de nincs rá vevő. Tegnapra volt kitűzve az árverés, azonban senki nem jelentkezett a megvételre.

* **A rózsakiállítás jövedelme.** A napokban a Szigligeti színházban megtartott rózsakiállítás számadásaival már elkészültek. E szerint a bevétel 540 kor. 86 fillér, a kiadás pedig 116 kor. 86 fillér volt, s így a jótékony urhölgyek fáradozása 422 koronát jövedelmezett, amelyből 370 korona a városi árvaháznak, 52 korona pedig a gyermekkórház alapra jut.

* **A lóvásártér kibővítése.** A lóvásártér es a külváros között egy szertelen pocsolya terül el már ösziódk óta. Régebben a téli időben korcsolyáztak rajta, nyáron pedig a bre-

kegő csapatok kedves otthona. Ezért ragadt rá, a «békás-tó» elnevezés. Bűzével ne fertőzteti a környék levegőjét s ártalmára van a közegészségnek. A lóvásártér már kicsinek bizonyult, s ezért Nagyvárad város mérnöki hivatala előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a város a békás tavat töltesse fel s csatolja a lóvásártérhez. Ez óriási munka volna s mintegy 14000 koronába kerülne, de a mérnöki hivatal véleménye szerint hosszabb idő alatt az ápitkezésnél kikertülő törmelékkel töltenék be a tó. A békástóba folyó víz levezetésére, mivel a külváros igen alacsonyan fekszik, nem használható fel a Vitéz-utcai csatorna, hanem egy külön levezetés készitendő az új Peczemederbe. Addig pedig a külvároson túl gyűjtőödröt készitenének az összegyűlemlő viznek.

* **Széggyen a futás, de hasznos . . .** Tegnap hajnali négy óratájt *Gurzo István* rendőr amint szolgálatát teljesítve a piacon czirkált, egy gyanus alakkal találkozott, aki hóna alatt 4 ruczáat czipelt. Midőn megpillantotta a rendőrt, eldobta a ruczákat és futásnak eredt. Így az ipse megmenekült. A gazdátlan ruczák pedig a rendőrségre kerültek, hol igazolt tulajdonosa minél előbb jelentkezék.

* **Igaz jószág nem vesz el.** *Popovits Ferencz* cselédnek a Szacsvey-utcán lakó gazdája istállójából tegnap ellopták ládáját, melyben a hetes összes holmiját tartotta. A szegény cseléd nem nyugodott bele végzetébe, hanem kutatni kezdett ládája után. A véletlen aztán vissza is jutatta neki elveszett holmiját. Tegnap amint a zsbárusok között fürkészeit, megtalálta az elveszett holmit *Greczko Károly* zsbárusnál. A szökésben levő tolvaj kézre kerítése iránt intézkedett a rendőrség.

* **Gyanus halál.** Egy ártatlan kis pár hetes csecsemő hullája kerül ma a jéghideg bonczasztalra, mely fölött meg kell állapítani az orvosi tudománynak, nem-e szándékosan lett a csecsemő a halál. A *Tilinkó-utca* 7. szám alatt tegnap elhalt egy *Nagy Ferencz* nevű négy hetes csecsemő gyanus körülmények között. A halál eredeti okának megállapítása végett a kicsike halottat ma a rendőrség felbonczoltatja.

* **Véres verekedés a Szent László-téri bérkocsiallómason.** Tegnap délelőtt 11 óra tájt a Szent-László-téri bérkocsiallómason heves szóváltástól kifolyólag *Boka Agnes* csavargó napszámosnőt tettel bántalmazta és arczán meg is sebesítette *Baranyi Lajos* rovvót multu hajléktalan csavargó. Az összeszólalkozásra nagy csődület támadt körülöttük, rendőr is került elő, kit azonban *Boka Agnes* szidalmazni kezdett, sőt bántalmazta is. Végre megkötözték a harczias napszámosasszonyt és bevitték a rendőrségre, ahol lezárták.

* **Jelentkezék a gazdája.** Tegnap délután a *Pereczes-utczán* két gyermek egypár férficzipőt kinált eladásra 1 korona 50 fillérért. A czipők teljesen újak. Az illető, kinek eladásra kinálták a gyermekek, felvitte a czipőket a rendőrségre. Igazolt tulajdonosa jelentkezék *Mendelényi Béla* fogalmazónál.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

70.000 koronát nyert 16397.
25.000 koronát nyert: 33669.
10.000 koronát nyert: 99131.
5000 koronát nyert: 35961.
3000 koronát nyert: 4363 105805.
2000 koronát nyert. 12108 108710.
1000 koronát nyertek: 13470 47627
55653 72384 89177.
500 koronát nyertek: 11380 11975 12817
30952 40886 47917 50503 54807 64978 87444
99148.
300 koronát nyertek: 820 942 1840 2714
3539 12158 13174 13875 14015 17907 19020
19026 19767 12493 23552 25094 29341 30680

39206 40736 41837 46537 46986 54708 60229
60776 60790 61949 62950 63413 67288 97300
68029 68272 70799 71316 72955 76198 78214
94543 95904 97476 97804 101255 102880
107882.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

x Megvettem egy Budapesti tönkrement cipő gyárosnak egész készletét, mely több ezer pár férfi, női és gyermek cipőből áll u. m. lissé, box zerge, czuggos, fűzős és gombos: mely raktárt jövő hét keddtől egész péntek estig az az hó 21-től egész 24-ig helyben, Zöldfa utca a Kovács L. és Társa volt üzlethelyiségében gyári áron alul kiárusítom.

A kinek szüksége van az siessen, mert csak 4 napig tart. Tisztelettel

Leitner László.

x Különlegességek gyűjteménye. A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. I. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványosság. Szamba megy. Tessék e jőnevű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését b. figyelmére méltatni.

IRODALOM.

A »Jó Pásztor«, e jelesen szerkesztett egyházszoínoklati folyóirat most megjelent VII—XI. füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Páduai szent Antal napjára. Isten félelme a bűn utálása, az erény szeretése. Urbán János nagymágocsi lelkész. — Pünkösöd után IV. vasárnap. Mi oka és mi nem lehet oka a prédikációk sikertelenségének. Várkonyi Károly fő- és székvarosi hitoktató. — Szent Alajos ünnepére. A szent élete és erényei. Sch. P. után Andriszek János hittanár. — Keresztelő szent János napjára. Isten háromszoros segélye. Totola Lajos zalahalápi lelkész. — Ujmisére. Az egyházi pálya örömei és keservei. Kucsera Ferenc hajdudorogi róm. kath. lelkész. — Pünkösöd után V. vasárnap. A harag ártalmunkra van; hogyan küzdjük azt le? Hermann Tádé, szt. Fer. r. hitoktató. — Szent Péter és Pál apostolok ünnepére. Ki a római pápa? Sch. P. után Andriszek János hittanár. — Sarlós-Boldogasszony napjára. Mire tanít az Erzsébethez siető szüzanya? Epölyi Ferenc nagykálnai esp. pléb. — Pünkösöd után VI. vasárnap. Isten mindenkorra tud és akar is segíteni. Totola Lajos zalahalápi lelkész. — Pünkösöd után VII. vasárnap. Hamis próféták: a világ, test, sátán és eretnekek. Faber M. után Látics György alapi pléb. — Aratás utáni hálaadás. A vagyon üdvös használatáról. Totola L. zalahalápi lelkész. — Pünkösöd után VIII. vasárnap. A kolduskenyérrel. Farkas Zsigmond hangácsi lelkész. — Pünkösöd után IX. vasárnap. Tiszteljük, becsüljük templomainkat. P. Mészáros Kálmán sz. Ferenc r. hitszónok. — Szent Anna asszony napjára. Hogy imádkozott sikeresen szent Anna? Urbán János nagymágocsi lelkész. — Prágai kis Jézus szobrának fölszentelésére. A csodatevő szobrocška eredete: fizetele és a ránk háramló áldások. Bálint György b.-petrovoszelli káplán. — Keresztiszentelés. Szőlők között felállított keresztnél. Zandt Odón pozsonyi prépost kanonok pléb. — Pünkösöd után X. vasárnap. Ne a farizeust, hanem a vámost kövessük. Siposs Agost budapest-ferenczvárosi káplán. — Pünkösöd után XI. vasárnap. A káromkodás rutságáról. Marton M. lelkész. — Szent Lőrincz napjára. Szent Lőrincz nemes és termékeny mag volt az Ur szántóföldjén. Sch. P. után Andriszek János hittanár. — Pünkösöd után XII. vasárnap. Gyakoroljuk az irgalmasságot Totola Lajos zalahalápi lelkész. — Nagybol-

dogasszony napjára, Mária akar és tud is segíteni Sipos Agoston budapest-ferenczvárosi lelkész. — Szent István király ünnepére. Szent István király hitbuzgalma és embertársi szeretete. Dr. Vucskics Gyula, pléb. — Pünkösöd után XIII. vasárnap. Hasonlók vagyunk a poklosokhoz. Siposs Agoston budapest-ferenczvárosi lelkész.

Egész évre 8 kor. Megrendelhető: Jó Pásztor szerk. címén Budapest, VII., Csömöri-ut 16. Ugyanott Orosz Adám szentbeszédeinek 1—4. kötete. Füzve 10 korona, kötve 12 korona.

TANUGY.

A közs. iskola II. osztályainak vizsgálatai. A nagyváradi községi elemi fuiskolák II. osztályaiban az évről vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: Junius 20-án d. u. 3—5-ig a koronautczai, 21-én d. u. 2—4-ig a széles-utczai, 22-én d. e. 8—10-ig az ör-utczai II. A), 22-én d. e. 10—12-ig az ör-utczai II. B), 23-án d. e. 9—11-ig a váraljai II. osztályban. Mely vizsgálatra a t. szülöket és tanúgybarátokat tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1904. jun. 16. *Beczka* Lajos, vizsgáló-bizottsági helyettes elnök.

Vizsgálatok a leányiskolákban. Az újvárosi ör-utczai községi elemi leányiskola II. b) osztályában a tanévet befejező vizsgálat junius 20-án délelőtt 8 órakor tartatik meg; a II. a) osztályban pedig junius 21-én délelőtt 8 órakor. Ezen vizsgálatokra a szülök és érdeklődő tanúgybarátok ezennel meghívotnak. Nagyvárad, 1904. június 16. *Máté* Lajos v. biz. elnök.

Igazságszolgáltatás.

Gróf Csáky Napoleon esődügye. Három hónappal ezelőtt kinos szenzációt keltezt az a hír, hogy a különöségeiről ismeretes gróf Csáky Napoleon fiatal katonatiszt Bécs egyik legélénkebb forgalmu útján, a Ringstrassen minden előzetes összetűzés nélkül rálött egy Mravenetné nevű asszonyra, akit ezelőtt még csak nem is látott életében. Az asszony, aki a lövés következtében megsérült, följelentést tett a gróf ellen s egyszersmind kártérítési pört is indított ellene. Az ügybe természetesen nyomban beleavatkozott a család és orvosszakértőket kért kirendelni, akik aztán konstatálták, hogy a fiatal katonatiszt nem józsa eszt és tettét beszámíthatatlan állapotban követte el. Ennek az orvosi véleménynek következtében a törvényszék a bűnvádi eljárást meg is szüntette a merénylő ellen és a gróft, aki részére gondnokot rendeltek ki, beszállították egy gyógyintézetbe. A kártérítési pör tovább folyt s ebben az ügyben már a gondnok képviselte a gróft. Mint most értesülünk, gróf Csáky Napoleon gondnoka kiegyezett az összes hitelezőkkel és a megsebesített asszonnyal is, Mravenetné elállott követelésétől és megelégedett 5000 korona kártérítéssel, amit már ki is fizettek neki. A gróf tovább is gyógyintézetben marad és az elmeorvosok nézete szerint rövid idő múlva kigyógyíthatják betegségéből.

Halálos ítélet és kegyelem. A legutóbbi anarchista-pör tárgyalása alkalmából Lütich, belga város lakossága arra kérte a királyt, hogy az anarchistákkal szemben jövőben sohasem éljen a kegyelmezés jogával. Erre a kérévényre most a belga ügyvédek azzal feleltek, hogy szintén kérévenyt intéztek a királyhoz és a kamarához a halálbüntetés eltörlése czéljából.

Halálra ítélt cigány. A pozsonyi büntetőtörvényszék mint esküdtbiróság három na-

pi tárgyalás után halálra ítélte Petőcz Gábor cigányt, aki kettős rablógyilkosságot követett el. A vádlott a halálos ítéletet egykedvűen fogadta. A védő semmiségi panaszt jelentett be. Ez az első eset, hogy a pozsonyi törvényszék halálra ítélte a vádlottat.

TAVIRATOK.

Megszavazták az indemnitást.

Budapest, június 16. (Saj. tud. táv.) A képviselőház elnöke ma Eötvös beszéde után bezárta az indemnitási vitát. Még gróf Tisza István miniszterelnök reflektált Eötvös beszédére és Polónyi Géza határozati javaslatát elutasítani kéri, mert a trónörökös gyermekei nem tagjai az uralkodóháznak, születésük semmi közjoggal vonatkozással nem bír. A határozati javaslat nem egyéb kellemtellenkedésnél.

Eötvös és Polónyi válaszoltak Tiszának. A ház többsége aztán megszavazta az indemnitást. Holnap a vasutasok fizetés rendezése kerül napirendre.

Fogadalmi templom Szegeden.

Szeged, június 16. (Saját tud. táv.) Szeged város törvényhatósági bizottsága annak idején elhatározta, hogy a város rekonstrukciójának emlékére fogadalmi templomot épített. A pályázat országpályázatot hirdetett. A pályázat kérdéseben ma döntött a zsüri akkép, hogy a négyezer koronás első díjat egyik pályázatnak sem ítélte oda, mert bár a beérkezett pályaművek között vannak ugyan abszolút becsüek is, de ezek nem feleltek meg mindenben a pályázati feltételeknek. A második 2000 koronás díjat Aigner és Reisner budapesti építésszek pályázata vitte el.

A központi kongrua bizottság ülése.

Budapest jun. 16. (Saját tud. táv.) Ma délután 5 órakor a kath. központi kongrua bizottság Samassa József egri érsek elnöklete alatt ülést tartott. Előadó Timon Akos dr volt, a ki részletes jelentésben ismertette a katolikus kongrua ügyének jelen állapotát. Indítványra a bizottság elfogadta a 17 albizottság tervezetét és megállapodását.

Samassa érsek köszönetet mondott az előadó és az albizottság munkásságáért, aztán az ülést bezárta.

Merénylet az orosz főkormányzó ellen.

Budapest, jun. 16. (Saját tud. táv.) Helsingforsból jelentik, hogy Dobrikov orosz főkormányzót, mikor hivatalából távozni készült, valaki pisztolyal megöltte.

Agolyó a főkormányzó altestébe fúródott és halálos sebet okozott. A merénylő hír szerint egy szenátor fia, aki a merénylet elkövetése után nyomban agyon lötte magát.

Veszedelmes tüzvész.

Budapest, jun. 16. (Saját tud. táv.) Berlin közelében egy vasuti állomáson több ezer felhalmozott kátrányos talpa

kigyuladt. Berlin egész tűzoltósága kivonult a tűzvész színhelyére, de a vész ellen egészen tehetetlen. Minden vonat-közlekedés szünetel. Több vonat a nyílt pályán vesztel.

Port-Arthur mellől.

Budapest, június 16. (Saj. tud. táv.) Porth-Arthurtól északra Kincsu körül az oroszok és japánok között döntő ütközet történt. Az oroszok veresége teljes. Veszteségük 1000 ember. Összes ágyúikat elvették a japánok.

A manduriai harcztérről.

Budapest, jun. 16. (Saját tud. táv.) Pétervárról távirják: Kuropatkin jelenti, — hogy 20 ezer japán Vafangku mellett beakarta keríteni az orosz sereget. Az oroszok azonban idején neszét vették a japánok szándékának s hadvonalaiak megváltoztatásával elhárították az oroszokat fenyegető csapást.

Budapest, június 16. (Saj. tud. táv.) Kuropatkin jelenti a 14-iki ütközetről: Az ütközet nagyon rémes volt. Orosz részről elesett a subéczi VI, hadtest parancsnokán kívül még 311 ember. A japánok meg akarták kerülni az oroszok hadállását, de Stakelberg tábornok meghusította a japánok hadi mozdulatait.

Budapest, jun. 16. (Saját tud. táv.) Vafangtaonál ütközet volt a japánok és oroszok között. Orosz részről elesettek 500-an, 300-an megsebesültek. A japánok 1000 embert vesztettek. Az oroszok azt hiszik, hogy a vafangtaói csata jelentékenyen megkönnyítette a Port-Arthurban levők helyzetét.

A vladivosztoki hajóraj.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Kamimora japán tengernagy 8 hadihajóval üldözőbe vette Skridlov flottáját a nyílt tengeren. Az orosz flotta kelet felé menekült.

Budapest, jun. 16. (Saját tud. táv.) Berlinbe táviratozták Jokahamából, hogy az orosz hajórajt Cuszima mellett csatára kényszerítette a japán flotta. Az ütközet eredményéről még nincs hír.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.) Az oroszok feltűnései a tengeren óriási félelmet keltett Japánban. A kikötőkben számos japán kereskedelmi hajó vesztel, holott teljesen felkészült az elindulásra.

Hajókatasztrófa.

New-York, jun. 16. Megerősítést nyer az a hír, hogy a General Slocum gőzös égésénél 500 személy, legnagyobb részt gyermek, vesztette életét. A megmenekültek legnagyobb része égési sebeket szenvedett és aligha gyógyul ki. A tűz a hajó étkezőjében tört ki. A kapitányt és a hajókalauzokat letartóztatták és mint vizsgálati foglyokat szállították a kórházba.

New-York, június 16. Délig a General Slocum tűzkatasztrófájának 212 halottját terítették ki. A megmenekültek között van Baas lelkész, ki a vízbeugrott. Felesége és leánya a tűzben pusztultak. A mentési munkaközben sok

hőstett történt. Az égő hajónak segítséget hozni igen nehéz volt, mert a hetgatei csatorna vize igen hirtelen.

New-York, június 15. Este fél 7 óráig a General Slocum halottai közül 306-ot terítették ki. Az áldozatok számát mintegy ezerre teszik.

Szerzetesek üldözése.

Páris, jun. 16. A vizsgálóbíró megkeresésére a rendőrség tegnap kutatást tartott ama lakásokban, amelyekben több szekularizált kongregacionalista magániskolát alapított.

A dalai láma menekül.

Giangese, jun. 16. (Saját tud. táv.) Egy angol lovasított gyalogsapat elfogta a lámát, ki éppen Lasszából jött és kijelentette, hogy ha az angolok Lasszához közelednek, a tibetiek halálukig küzdenek. Hozzátette, hogy a dalai láma minden előkészületet megtett a Kinába való menekülésre.

Bolgár dolgok.

Konstantinápoly, június 16. Az utolsó vasuti merénylet és a bandák tevékenységének egyéb kis jelei következtében úgy látszik, hogy a porta kedvetlenebbül áll a Bulgáriával kötött egyezmény végrehajtásával szemben és a vidéki hatóságok is erélyesebben járnak el a bolgár elemmel, mint az utóbbi időben. Másfelől postai körökben elismerik a bolgár kormány helyes viselkedését és annak amaz igykvését, hogy a merénylőket kikutassa és a bandákat féken tartsa.

Görögök a Balkán reformokról.

Athén, jun. 16. A kamarában Delijannisz interpellációjára kijelentette a kormány, hogy a tisztán görög kerületeknek a reformból való kizárása ideiglenes intézkedés. A külügyminiszter a bolgár bandák kegyetlenségeinek szomorú képét festette és azt mondta, hogy e bandák üzelmel veszélyeztetik a reformok eredményét. Delijannisz és Deligeorgisz ragaszkodnak ama felfogáshoz, hogy az a körülmény, hogy Maczedónia a reformok keresztülvitelét illetőleg nem részesült egységes bánásmódban, hozzájárult ahhoz, hogy a bolgár bandákat felbátorítsák kihágásaikra. Theotokisz miniszterelnök biztosít, hogy a kormány igyekszik a hellén lakosságot mindekép megóvni.

A sziam-francia szerződés.

Páris, június 16. A sziami és francia szerződés tegnapelőtt lejárt elfogadási határidejét július 21-ig hosszabbították meg. Félhivatalos közlés szerint ez határozottan azért történt, mert a parlament most 4 más sürgős munkával van elfoglalva és azt kívánják, hogy a sziami-francia szerződés elfogadásának vitáját egyidejűleg tűzzék napirendre a francia-angol egyezmény ratifikációjával. Sziami körökben attól tartanak, hogy nem ez az egyedüli mértékadó ok és hogy Sziámtól újabb áldozatokat kérhetnének.

Raizuli követel.

Washington, jun. 16. Gummere tangeri. amerikai főkonzul táviratozza, hogy Raizuli ragaszkodik ahhoz, hogy négy marokkói kerület felett való korlátlan hatalmat ruházzanak rá és hogy három állam, köztük az Egyesült Államok vállalják el a felelősséget annak teljes

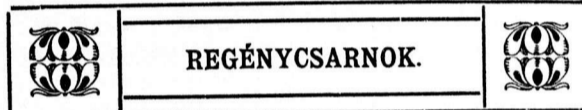
keresztülviteléért, a mit neki a szultán ígért Raizuli fokozott követeléseit egyáltalán teljesíthetetleneknek tekintik, daczára a Raizulitól elhurczolt személyek sorsa veszélyeztetésének.

Ormények pusztulása.

Konstantinápoly, jun. 16. Tegnapelőtt Musból érkezett távirat szerint április 25-étől május 29-ig Szaszun kerületben 3000 örmény férfit, nőt és gyermeket öltek meg és 50 örmény falut pusztítottak el és hogy Mus városban 31 örményüzletet pusztítottak el. A Musban lévő menekültek száma mintegy 4000, kik körülbelül minden élelmiszer híján vannak. Ha a francia konzul Musban közbe nem lép, nagy mészárlás lett volna a város vidékén. Hír szerint a musai szandsákban még folyton tartanak az örményekkel való kegyetlenkedések. Ormanian örmény gregorianus patriarka ma erélyesen tiltakozott a portánál az állapotok miatt.

Eskütétel.

Bécs, június 16. (Saját tud. távirata.) Ma délelőtt eskettette fel ő felsége az ujonnan kinevezett dr Bauer Ferencz olmützi érseket, dr Altenweissl József brixeni érseket és Guyn Pál gróf dr brünni püspököt, majd pedig Pasetti br szolgálton kívül lévő nagykövetet eskettette fel, mint a Lipót-rend ujonnan kinevezett kancellárját.

ÉVA.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 27
(Vége.)

»Nem hiszem azt, mit általában Adami kisasszonynak Ostrzynski úrral való viszonyáról beszélnek — írja barátom — de önnek, tisztelt mester, egy olyan asszony kell, ki hirtelen és nagyságáért magát föláldozni kész volna. Adami kisasszony művész és a dicsőséget a saját maga számára keresi.»

Swiateczki még tovább folytatja látogatásait Suslowskiéknál, de most már mint vizsgálat, minthogy terveimet és szándékomat már ismerik.

Eva részére az igazgatóságtól határozatlan időre szabadságot eszközöltem ki.

Eva úgy kezd fészkelődni, mint egy vidéki kisasszony. Igen szerényen öltözködik és nyakig begombolt ruhákat hord, mi jól illik neki.

Az öltözőbeli jelenet azóta nem ismétlődött, mivel Évacska egyszerűen nem engedi. Legfőlebb a kezecskéjét szabad megcsókolni. Ez nagyon türelmetlenné tesz engem, de azt hiszem, őt is. Nagyon szeret. Az egész napot együtt töltjük. Rajzolni tanítom. A rajz, valamint a festészet iránt rajong.

XIX.

Mindenható Jézus! miket kell neked az olypmusi magasságból szemlélni!

Események történnek, melyekről bölcsészeink nem is álmodtak.

Menyegzőm előtti napon Swiateczki hozzám jön könyökével megbök és összekúszált fejét félre fordítva, mogorván azt mondja:

— Wladek, tudod már? gazságot követek el!

— Tehát beszélsz velem? — válaszolok, — milyen gazságot?

Swiateczki a földre szegzi tekintetét mintha ömmagával beszélne,

— Hogy oly részeges, mint én, oly tehetségnélküli hülye, egy testileg és erkölcsileg elzüllött ember, egy oly leányt, mint Kazia, nőül vesz, ez igazán büntett.

Nem hiszek füleimnek és Swiateczkit átkarolom, nem gondolva vele, hogy eltaszít! Esküvőjük pár nap múlva lesz!

XX.

Pár napi Rómában tartózkodásunk után egy cifra lapot kapunk, melyben meghívják Ostrzynskinak — Turnó Kolczanowski Ilona úrnővel véghez menendő esküvőjére.

Nem utazhatunk, mert Eva egészségi állapata nem engedi.

Eva folyvást fest és óriási előmenetelt tanúsít. Én »Petters« érmet kaptam. Egy horvát egy millióért vette meg képemet. Poupillel is összeköttetésbe léptem,

XXI.

Veronában egy fiam született . . . Eva maga mondja, hogy ilyen gyereket még nem látott! Valami rendkívüli teremtés! . . .

XXII.

Néhány hét óta Varsóban vagyunk.

Egy gyönyörű műtermet rendeztem be magamnak.

Ostrzynskiakat gyakran meglátogatjuk!

A Papírsárkányt eladta és most jelenleg elnöke »a foglalkozás nélküli munkások részére osztogató árpalisz-társaság«-nak. Az embernek fogalma sem lehet nagyszerűségéről és tekintélyéről.

Ő vállamat megveregeti s azt mondja nekem:

— Hogy vagy pártfogóm?

A szépirodalmi tehetségeket pártolja. Minden szerdán fogadó estélyt ad.

Neje még mindig oly tündéri, mint az álom.

Gyermekeik nincsenek.

XXIII.

Segítség! mert megpukkadok a nevetéstől! Swiateczkiék Párizsból hazatértek. Az asszony egy művészni ruhában van, ő pedig selem inget hord, haja el van választva és szakálla hegyesre van vágva.

Mindent megfoghatok, hogy szokásain, jellemén tudott változtatni, de hogy miképpen volt képes üstökét ránczba szedni, ez örök talány marad.

Swiateczki még nem hagyott fel a hulláival, de már tájképeket is fest, de ezek kevésbé sikerülnek, mert hasonlítanak a »hulláira.«

Régi barátságunk nevében kérdzem, hogy vajon boldog-e nejevel? . . .

Ő azt feleli, hogy soha hasonló boldogságról nem álmodott.

Meg kell vallanom, hogy Kazia ezen tekintetben várakozásomat felülmulata.

En is teljesen boldog lennék, ha Eva nem betegeskedne és e mellett szegény nagyon ingerült. Ejjel gyakran hallom sirni. Tudom, mit jelent ez. Ő a szinpad után vágyik. Hallgat ugyan, de én tudom, hogy folyton a szinpadról ábrándozik.

Ostrzynski asszony arczképét kezdem festeni. Csakugyan hasonlíthatatlan asszony.

Ha Ostrzynski iránti barátságom nem gátolna és ha Evát nem szeretném oly igazán, hát bizony nem tudom . . . ! De Evát kimondhatatlanul szeretem, — kimondhatatlanul!!!

KÖZGAZDASÁG.

Marha ártáblázat 1904. június 13-án.
 1 pár I-ső rendű jármos ökör 610—730 k.
 1 pár II-od rendű jármos ökör 530—600 k.
 1 pár III-ad rendű jármos ökör 330—510 k.
 1 drb fejős tehén 130—320 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 180—320 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—230 k. 1 drb veres borju 26—52 k. 1 db fél éves borju 50—86 k. 1 drb egy éves borju 58—120 k. 1 drb két éves borju 80—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—116 1 pár fél éves sertés 50—64 k. 1 pár egy éves sertés 70—140 k. 1 pár két éves sertés 110—200 1 drb ló 160—260 k. 1 pár ökör bőr 40

—50 1 pár tehénbőr 28—38 k. 1 pár borjubőr 12—20 k. 1 pár ló bőr 10—20 k.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 150 drb. Félhizott 160 drb. 2 évestől feljebb 70 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 150 drb. Stüldő 190 drb. Malacz 230 drb. Hizott marha 250 drb. Jármos ökör 520 drb. Fejős tehén 180 drb. Borju 220 drb. Bivaly 9 drb. Juh és kecske 670 drb. Ló 552 drb.

Határidők.

	Budapest, jun. 16.
B uzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Értéktőzsdé

	Budapest, jnn. 16.
Oszták hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimamurányi	488.—

Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jun. 16-én.

Magyar aranyjáradék 4%	117.75
Magyar koronajáradék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98
Italméresi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földterhermentési kötvény	2.08
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	98.75
Oszták járadék papírban	98.50
Oszták járadék papírban	118.50
Oszták járadék aranyban	99.20
Oszták korona járadék	1.52
Oszták államsorsjegyek	16.20
Oszták magyarban részvény	7.22
Magyar hitelbankrészvény	634.50
Oszták hitelintézet részvény	635.75
Párisi vista	19.03
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.30
Németbirodalmi márka	239.40
Londoni vista	94.95
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság” (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-OS** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

739

AZ igazgatóság.

„JEGENYE”

gyönyörű fekvésű gyógyfürdő.

(1600 méter magasan.)

ánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.

Vásártelki vasas Moor-fürdők.

11° Lobogó-fürdők.

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajosoknak, scrofulótikusoknak, angolkórosoknak csuz, vérszegénység, idegesség ellen.

Prospectust küld

751

a kezelőség.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag válsztékban, gyárban.

Szolid, szabott árak!

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábray-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyvárad szakirányu ipariskola czipőszabászati rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műizléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Szép és finom! Uj és divatos!
Nyári különlegességek!

Batisztok, himzett mollok, delainek, grenadinok,
 ajour-kelmék és igen sok más cikkben valóban
 bámulatra méltó különlegességek érkeztek.

KOVÁCS L. és Társa,

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Kolozsvár, Vesselényi-utca.

593

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
 bál meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,

gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.